



פורים (4)

השקפת אמת בכל מאורע

בשנת שלוש למלכו עשה משתה לכל שריו ועבדיו (א, ג)

כתב הג"ר אליהו דסלר זצ"ל (מכתב מאלהו), ששמע מאביו בשם הסבא מקלם, דבר נפלא: מגילת אסתר היא רשימת מעשים של תשע שנים, משנת שלש למלכות אחשורוש עד שנת י"ב. אנו, וגם גדולים ממנו לא היינו מבחינים בשום אופן שהכל ענין אחד. ורק מרדכי, ובצירוף רוח הקודש במדרגה שלו, ידע כי הכל ענין אחד. למשתה של אחשורוש אסר להם מרדכי ללכת, כמפורש במדרש מגילת אסתר: ובמלאת הימים האלה... אמר להם אל תלכו.... כדי שלא יהא לשטן פתחון פה עליכם, ולא הקשיבו לו. והיו הרבה טוענים נגדו: הרי פיקוח נפש הוא, כי מלך טיפש אחשורוש ויהרוג ח"ו את כל הכלל ישראל בראותו שכל העמים באו ליום שמחתו חג ג' שנים למלכותו, ומישראל לא יבא אף אחד, ועל כן לא שמעו לקולו, והלכו. מ"מ לא קרה להם אח"כ דבר רע.

לאחר תשע שנים, כשנתגדל המן וצוה שהכל ישתחוו לו, ומפורש בחז"ל שלא היה כאן שום עבודה זרה אלא חשש רחוק של מראית עין בעלמא, מרדכי לא השתחוה, היו הרבה מישראל צועקים שמעמיד בסכנת נפשם את כלל ישראל משום חסידות פרטית יתירה, כמפורש באגדת אסתר (פ"ג, ב): אמרו לו ישראל תהא יודע שאתה מפילנו בחרב של זה הרשע, אמר להם א"כ אשתחוה לע"ז? ולא קיבל עליו. ואחרי זה קרה ממש ככל אשר פחדו החולקים על מרדכי מקודם, היינו, שיצתה גזירת המן להשמיד את כל היהודים.

אילו היינו שם מה היינו אומרים אנחנו? מה גרם לגזירה? האם מה שהיקל מרדכי בענין כלל ישראל, או מה שתשע שנים קודם היו מעם ישראל אנשים שהקילו באיסור חכמים, שלא ליהנות מסעודת אחשורוש, בשביל פיקוח נפש של כלל ישראל? בודאי היינו אומרים שנראה בחוש שמעשה מרדכי גרם שכעס המן וגזר את השמדת כל היהודים, ואיך אפשר להכחיש את החוש? אך האמת לא היתה כן אלא מה שהיה נראה בחוש לא היה אלא דמיון מהרהורי השטן, ובאמת העבירה של תשע שנים קודם היא שגרמה. אבל היצר הרע רקד לפנייהם והטעה אותם, וע"כ גברה מדת הדין ויצתה הגזירה. אמנם אח"כ שבו ממחשבתם והודו על האמת, ותחת אשר היו יכולים לעמוד בדעתם הרעה, ולהתנקם ממרדכי שחשבוהו מקודם לבוגד בעמו תחת זאת באו כולם לקול קריאתו, ואף שגם אסתר, שידעו

שהיא קרובתו של מרדכי הראתה התקרבות להמן הצורר, בקראה אותו ב' פעמים למשתה בשעה זו של צרת ישראל, והיה בזה חיזוק לטענת השטן שלא ישמעו עוד אל דברי מרדכי אבל הם כששבו בתשובה שלימה, לא שמעו עוד ליצר הרע, והצטרפו עם מרדכי בתענית וצום, ותשובה על חטאם שחטאו ע"פ החוש המדומה, אז נהיה הנס ואז ניצלו.

ספר "אוצרות התורה, פורים"

רמז נפלא לשני אופני הגאולה העתידה ותאמר אסתר אם על המלך טוב ינתן גם מחר ליהודים אשר בשושן לעשות כדת היום (ט, יג)

רמז נפלא בפסוק זה לשני אופני הגאולה העתידה. שהרי מקובלים אנו מחז"ל, שהגאולה תהיה משני אופנים "או בעיתה" או "אחישנה". הזמן של "בעתה" יהיה אפילו אם יחטאו ישראל, חלילה, אבל הזמן של "אחישנה" תלוי בתשובה, וכפי שאמר המשיח לר' יהושע בן לוי (סנהדרין צח:): היום אם בקולו תשמעו. והנה "שושן" רומז על החוטאים, כמו שאמרו בגמרא (מגילא יב.): "שבשושן יהרגו, שבכל העולם כולו אל יהרגו", מפני שנהנו בסעודתו של אותו רשע. וזה הרמז בפסוק: "אם על המלך טוב", זה מלכו של עולם, "ינתן גם מחר", יש מחר שהוא לאחר זמן, כלומר: אם דעת הקב"ה שהגאולה תהיה בעיתה, יעשה כרצונו ותנתן הגאולה "ליהודים אשר בשושן", כלומר: גם אם יחטאו, אבל על ישראל "לעשות כדת", כלומר: לתקן את המעשים שיהיו כדת של תורה, ואז יבוא משיח צדקנו עוד "היום". ומכיון שאסתר היא "סוף כל הניסים", וראתה ברוח הקודש שזמן הגאולה השלימה הוא רחוק מאוד, לכן כדי שלא יתיאשו אמרה שהזמן הרחוק הוא רק "ליהודים אשר בשושן", דהיינו: אם יחטאו, אבל כאשר יעשו תשובה, יבוא המשיח מיד, עוד היום.

ספר כמוצא שלל רב "פורים" בשם בעל "תולדות חיים"

שמחה... ומשתה ויום טוב (ט, יז)

השמחה היא אחת ממצוות היום המרכזיות של פורים, כמו כן מצינו בתורה מצות שמחה לגבי חג הסוכות (דברים טז, יד-טו): "ושמחת חגך... והיית אך שמח", והרמב"ם (ה' סוכה ח, יב), מגדיר אותו כ"יום שמחה יתרה". ברם, ענין זה תמוה עד מאוד, כיצד לצוות על האדם להיות שמח, והלא אם ליבו של האדם מלא עצב וצער, כיצד יוכל לסלקם ולהסירם מליבו? אכן כן! כל עוד נגוע האדם בגאווה, לעולם לא תוכל השמחה לשרת

הלכה : להכריז לכוון בברכת שהחיינו על משלוח מנות ומתנות לאביונים וסעודת פורים

כתב **המ"ב** (ס' תרצב סק"א) : ונכון לכוון בברכת שהחיינו גם על משלוח מנות וסעודת פורים שהם גם כן מצוות היום ויודיע זה לש"ץ, דבעי כוונת שומע ומשמיע (מ"א בשם השל"ה). **ובפסקי תשובות אות ה'** כתב : והטעם שלא הזכירו גם מתנות לאביונים שהוא ג"כ ממצוות היום אפשר לומר שחששו שמא יבוא עני לפני קריאת המגילה ולא יאבו ליתן לו מתנות לאביונים משום שעדיין לא בירכו ברכת שהחיינו. אכן בכמה פוסקים מוזכר שיש לכוון בברכת שהחיינו גם על מתנות לאביונים, אמנם ודאי יזהר שאם מזדמן לו עני לפני התפילה או במשך התפילה שלא ימנע מליתן לו צדקה ואחר קריאת המגילה יתן שוב מתנות לאביונים ויעלה על זה ברכת שהחיינו.

ספר פסקי תשובות חלק ו'

פתגם : לא מפסידים באמת אלא כרוג שבו מפסיקים לנסות

ספר "שמחלה"

חקירה : מילה

נשים פטורות, מופקעות, או שאינן שייכות כלל (הגר"ח סטנסיל ב"ק פת. ועיון בלומדות טו : מילה - אינן שייכות, שהן כמהולות, הטפת דם ברית פטורות)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור : שם משה

מחבר, שקרא לחיבורו בשם **"ידי משה"**, בא אצל רבי **איזיל חריף** לבקש הסכמה. עיין רבי איזיל בדפי החיבור ולבסוף נענה ואמר : לחיבור זה היה מתאים יותר בשם **"פני משה"**. מה טעם ? תמה המחבר. אמר לו : כי פני משה, איש לא יכול להסתכל בהם.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף עט)

פורים שמח !

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, צדוק בן מרים, ויקטור חי בן יקוטה, שמחה ג'וזת בת אליז, יוסף בן אסתר. זרע של קיימה לרינה בת זהרה אנריאת, מרים ברכה בת מלכה ואריה יעקב בן חוה לעילוי נשמת : ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל.

עליו. בהיותו בעל גאווה הוא חש כי הכל מגיע לו, וממילא כל מה שיש לו לא מספיק לו. כל הכבוד והגדולה שהוא מקבל, לא מספיקים לו, כל הממון שהוא משיג, לא די לו, ומי שמרגיש חסר, לעולם לא ידע שמחה ! זו היתה מדתו של המן : **"כל זה איננו שוה לי"** (ה, יג). כל העושר וכל הכבוד והגדולה לא מספיקים לו ולא מספקים אותו אם יש מישהו שאינו מכבד אותו כראוי. במקום לשמוח ולהינות ממה שיש, הוא ברוגז ומצטער על מה שאין.

השמחה יכולה לשכון רק אצל מי שהוא עניו ושפל. מי שחי בהרגשה אמיתית ששום דבר לא מגיע לו תמיד הוא שמח בחלקו. ומקרא מלא הוא : **"ויספו ענוים בה' שמחה"** (ישעיהו כט, יט). ואומר האדמו"ר מאו"רוב : מצינו לכך רמז בכתוב : **"והיית אך שמח"** המילה **"אך"** באה למעט. וזהו שאומר הכתוב : **"והיית אך"**, אם תמעט עצמך ותנהג בענוה אזי מובטח לך שתהיה **"שמח"**. ואומר הגר"א : נאמר (קהלת י, ב) : **"לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו"**. האותיות המצויות לימין של האות **ל'** והאות **ב'** בסדר הא"ב הן **כ' ו-א'** **"אך"**, והאותיות המצויות לשמאלן הן **מ' ו-ג'** **"גם"**, כאמור, **"אך"** בא למעט, ו**"גם"** בא לרבות. וזהו שרומז הכתוב : **"לב חכם לימינו"**, החכם מנהיג עצמו במדת **"אך"** שממעט עצמו ומתנהג בענוה ושפלות. **"לב כסיל לשמאלו"**, הכסיל מנהיג עצמו במדת **"גם"**, שבכל דבר הוא בא לרבות את עצמו. ומי שחי בהרגשה שהכל מגיע לו, לעולם לא ידע שבעה ולעולם לא ידע שמחה.

ספר ומחוק אור "מגילת אסתר"

ימי הפורים האלה לא יעברו (ט, כח)

בספרי הקבלה מובא בגדולת מעלת פורים מיום הכפורים כ"פורים". והגר"א מוסיף לבאר ששניהם משלימים זה את זה : בכל המועדים צריך להיות חצי **לה' וחציו לכם**, ואילו יום הכיפורים הוא כולו לה', ואילו יום פורים הוא כולו לכם **"ימי משתה ושמחה"**. וכן יש לבאר את דברי הגר"א. מובא בגמרא (שבת פט:) שיצחק אבינו אמר להקב"ה ביחס לחטאי בני ישראל **"פלגא עלי ופלגא עלך"**. ומהות חלוקה זו ביאר הרב יצחק בלור שסיבת חטאי עם ישראל היא כפי שאמרו חז"ל : רצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכויות (ברכות יז.), ועל זה אמר יצחק : **"פלגא עלי"**, היינו שממני יצא שעבוד מלכויות, היינו מלכות אדום, עשו. **"ופלגא עלך"**, שממך ניתן יצר הרע באדם. והנה ליום הכיפורים אין יצר הרע שולט באדם למונעו מעבודת הבורא (השטן בגימטריא שס"ד, כנגד ימות השנה חסר יום אחד, יום הכיפורים, גמרא יומא), ואילו בפורים אין שעבוד מלכויות, שסגולת היום **"ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם"**. ובזה משלימים שני ימים אלו זה את זה לעשות רצון אבינו שבשמים.

ספר טללי אורות "מגילת אסתר" מאת רב רובין זצ"ל